

Nr 446

Av fröken **Höjer m. fl.**, om beredande av möjlighet att inrätta pensionsreglerade deltidstjänster.

I olika sammanhang har riksdagen behandlat problemet om deltidarbete i allmän tjänst. Frågan är av stor samhällelig betydelse först och främst därför att den nära sammanhänger med frågan om yrkesarbete för gift med barn, men även på grund av samhällets behov av kontinuerlig arbetskraft på olika områden till uppgifter, vilka ej omfattar en i gängse bemärkelse full arbetsdag. 1944 års deltidstudrednings år 1946 framlagda betänkande föranledde riksdagen att besluta den ändringen av statens allmänna avlöningsreglemente, att tjänster på extra ordinarie stat med pensionsrätt kunna inrättas, ehuru arbetet omfattar endast en viss del av heltidstjänstgörandes arbetstid.

De inskränkningar i fråga om rätten att bestrida deltidstjänst, som innefattades i 1944 års deltidstjänstudrednings förslag, har ej tagits upp i den fortsatta diskussionen. Oss förefaller det som om man alltmer började att få förståelse för att även om ett arbete ej är av den storleksordningen, att det motsvarar vad som på området gäller för heltidstjänst, är dessa tjänster dock av ett sådant värde, att de bör vara så inrättade, att de inbjuder till kontinuerlig anställning. Alltjämt förefinnes dock hos de ledande inom olika områden starkt motstånd mot att inrätta deltidstjänster.

Den brist på kvalificerad personal, som på olika områden påtalades i motion II: 195 vid 1953 års riksdag, har snarare ökat än avtagit. Så påtalas i betänkande av 1949 års arbetskraftsutredning den stora bristen på lärare samt viss hälso- och sjukvårdspersonal. Just nu, när en kraftig expansion på dessa områden enligt av statsmakterna successivt fattade beslut pågår, är behovet av dessa tjänster speciellt påtagligt. Så har medicinalstyrelsen i cirkulärskrivelse till huvudmännen försökt väcka intresse för inrättande av deltidstjänster för sjuksköterskor för att bl. a. därvid något så när kunna friställa arbetskraft för behovet av dessa befattningshavare inom olika specialiteter.

1954 års familjeutredning upptager även denna fråga och lägger därvid särskild vikt vid behovet för yrkesarbetande mödrar att med hjälp av en avkortad arbetsdag trots yrkesarbete kunna sköta omvårdnaden om barnen.

I en tredje del avser utredningen att närmare utveckla denna fråga.

Då nu ett så tydligt samhälleligt intresse förmärks för denna typ av tjänster, frågar vi oss, varför ej ett större antal än vad som för närvarande är fallet har inrättats, t. ex. inom sjukvården. En uppenbar orsak är den år 1953 påtalade, nämligen bristen på motsvarighet i anställningsförhållandena mellan hel- och deltidanställd. Flertalet sjuksköterskor är anställda vid kommunala inrättningar och tjänsterna är anslutna till statens pensionsanstalt. Enligt reglementet för statens pensionsanstalt kan icke en deltidstjänst anslutas till anstalten. 1953 års riksdag ansåg, att denna fråga sammanhängde med den framtida utformningen av pensioneringen över huvud taget och önskade ej föregripa 1951 års pensionsutredning beträffande denna detalj.

Vi anser ärendet synnerligen brådskande. Samhället förlorar en rad ovärderliga befattningshavare genom att dessa av brist på rimlig arbetsuppgift inom det område, för vilket de kvalificerat sig, övergår till annat eller ock helt avstår från yrkesarbetet. Det har ofta visat sig mindre lyckat att återgå till ett arbete, för vilket fordras yrkeskunnighet, om många år förflutit sedan senaste tjänstgöringen. 1951 års pensionsutredning sysslar för närvarande med utformningen av ett principbetänkande. Det torde dröja åtskilliga år, innan ett detaljerat förslag framlägges. Detaljen angående pensionsreglering av deltidstjänster i statens pensionsanstalt skulle under tiden enligt vårt förmenande mycket väl kunna lösas enligt i huvudsak samma princip som beträffande pensionsrätt för å heltidstjänst anställd befattningshavare med partiell tjänstledighet.

Vi motionärer är väl medvetna om att bristen på intresse från myndigheter eller frånvaron av möjlighet att inrätta pensionsreglerad deltidstjänst ej är de enda orsakerna till att denna arbetsorganisation så föga anlitas. Men vi är även övertygade om att intresse för deltidstjänster finns hos en stor grupp medborgare. Vi anser det synnerligen brådskande, att ovannämnd förbättring i fråga om dessa tjänster sker, så att de blir för vederbörande mer begärliga.

Med åberopande av ovanstående föreslår vi,

att riksdagen måtte i skrivelse till Konungen hemställa om förslag snarast till sådan ändring av reglementet för statens pensionsanstalt, att möjlighet finnes att inrätta pensionsreglerad deltidstjänst.

Stockholm den 26 januari 1956

Gerda Höjer

Helga Sjöstrand

Edith Liljedahl

Carl Christenson

Malmö

Nancy Eriksson

Sven Gustafson

Ruth Ager

i Göteborg